

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ГІРНИЧОГО НАГЛЯДУ
ТА ПРОМИСЛОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
(ДЕРЖГІРПРОМНАГЛЯД УКРАЇНИ)

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
(НАН УКРАЇНИ)

ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ПРОМИСЛОВОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОХОРОНИ ПРАЦІ»
(ДУ «ННДІПБОП»)

ПОГОДЖЕНО

Заступник Голови
Держггірпромнагляду України

С.В. Дунас

2014 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Начальник ДП «Криворізький ЕТЦ»

Чередниченко

«17» червня 2014 р.

ПОЛОЖЕННЯ

з визначення граничного строку експлуатації
(призначеного терміну служби),
періодичності проведення експертного обстеження
(технічного діагностування) та технічних оглядів
великотоннажних та інших технологічних транспортних засобів

ПОГОДЖЕНО

Керівник відділу
«Інститута електрозварки
ім. Є.О. Патона НАН України»
проф. В.О. Троїцький

«03» березня 2014 р.

РОЗРОБЛЕНО

Директор ДУ «ННДІПБОП»

канд. техн. наук А.П. Деньгін

«17» червня 2014 р.

Київ - 2014

ЗМІСТ

1	СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ	3
2	НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ	3
3	ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ	4
4	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	6
5	ВИЗНАЧЕННЯ ГРАНИЧНОГО (ПРИЗНАЧЕНОГО) СТРОКУ ЕКСПЛУАТАЦІЇ	6
6	ВИЗНАЧЕННЯ ЗАЛИШКОВОГО РЕСУРСУ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ЕКСПЕРТНОГО ОБСТЕЖЕННЯ	6
7	ВИЗНАЧЕННЯ СТРОКУ ПОДАЛЬШОЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ТЕХНІЧНОГО ОГЛЯДУ	7
8	ПАСПОРТ	9

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Це Положення розроблено на виконання вимог Постанови Кабінету Міністрів України (далі – постанова КМУ) № 687 від 26.05.2004 р. і встановлює порядок визначення граничного строку експлуатації (призначеного терміну служби), а також періодичності проведення експертних обстежень та чергових технічних оглядів великотоннажних та інших технологічних транспортних засобів (далі – технологічний транспортний засіб).

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

При розробці цього Положення були використані наступні нормативні документи (далі - НД):

«Порядок проведення огляду, випробування та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки», затверджений постановою КМУ № 687 від 26.05.2004 р.

«Порядок видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки», затверджений постановою КМУ № 1107 від 26.10.2011 р.

«Порядок відомчої реєстрації та ведення обліку великотоннажних та інших технологічних транспортних засобів», затверджений постановою КМУ № 8 від 06.01.2010 р.

ГОСТ 30537-97 «Самосвалы карьерные. Общие технические условия».

ДСТУ ГОСТ 2.601:2006 «Единая система конструкторской документации. Эксплуатационные документы».

ДСТУ ГОСТ 2.610:2006 «Единая система конструкторской документации. Правила выполнения эксплуатационных документов».

ДСТУ 2860-94 «Надійність техніки. Терміни та визначення».

ДСТУ 3649:2010 «Колісні транспортні засоби. Вимоги щодо безпечності технічного стану та методи контролювання».

НПАОП 0.00-1.24-10 «Правила охорони праці під час розробки родовищ корисних копалин відкритим способом».

НПАОП 0.00-1.62-12 «Правила охорони праці на автомобільному транспорті».

ОМД 33497324.004-2010 «Методика проведення експертного обстеження (технічного діагностування) навантажувачів».

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

В цьому Положенні використовується термін і визначення, який наведені в постанові КМУ № 8 від 06.01.2010 р.:

Великотоннажний та інший технологічний транспортний засіб (далі – технологічний транспортний засіб) - великотоннажний автомобіль, який за своєю конструкцією та обладнанням призначений для перевезення вантажів, транспортування розкритих порід і корисних копалин на відкритих гірничих розробках чи ґрунту на будівництві, а також інший механічний транспортний засіб, у тому числі обладнаний спеціальними пристроями чи механізмами, або транспортний засіб, призначений для руху тільки у поєднанні з іншим транспортним засобом, який керується машиністом (оператором, водієм) і використовується власником для забезпечення виробничих процесів під час провадження ним господарської діяльності (виготовлення продукції, виконання робіт, надання послуг), а також для переміщення сировини (матеріалів), що обробляється, і відходів виробництва.

Також в цьому Положенні використовуються терміни і визначення, які наведені в постанові КМУ № 687 від 26.05.2004 р. та ДСТУ 2860-94, разом з наступними:

Граничний технічний стан устаткування

Стан устаткування, при якому подальша експлуатація або відновлення його працездатного стану неможливі чи недоцільні.

Граничний строк експлуатації устаткування

Встановлені експлуатаційними документами строк експлуатації або величина ресурсу, після закінчення (вичерпання) яких експлуатація устаткування припиняється.

Призначений термін служби

Календарна тривалість експлуатації, при досягненні якої експлуатацію об'єкта належить припинити незалежно від його технічного стану і надати в інспекційним органам Держгірпромнагляду України інформацію для прийняття рішення щодо можливості подальшої експлуатації.

Експертне обстеження (технічне діагностування)

Комплекс робіт з визначення технічного стану, умов і строку подальшої безпечної експлуатації устаткування із застосуванням повіреного (атестованого) вимірювального та випробувального обладнання для неруйнівного контролю з урахуванням режиму роботи, а також визначення потреби у проведенні ремонту, модернізації, реконструкції або виведенні з експлуатації (далі - експертне обстеження).

Експертна організація

Суб'єкт господарювання, який має дозвіл Держгірпромнагляду України на проведення експертного обстеження, має технічні засоби для неруйнівного контролю, має атестованих фахівців і методики.

Залишковий ресурс устаткування

Строк експлуатації або величина ресурсу устаткування від моменту останнього експертного обстеження до наступного обстеження за методиками, які враховують реальний стан механізмів, металу і допоміжного обладнання.

Огляд

Контроль технічного стану, що здійснюється переважно з використанням неруйнівних методів і засобів вимірювальної техніки, номенклатуру яких встановлено організаційно-методичними документами, фахівцями, атестованими на цей вид діяльності.

Організаційно-методичні документи

Методики, інструкції, інші документи щодо проведення огляду, випробування та експертного обстеження устаткування, затверджені в установленому Держгірпромнаглядом України порядку, витяги з яких у вигляді Правил експлуатації повинні знаходитися на об'єкті у операторів, що працюють на цьому обладнанні.

Ремонт

Комплекс операцій для відновлення справного стану працездатності об'єкта, відновлення його ресурсу.

Роботодавець

Власник або уповноважений ним суб'єкт, що експлуатує піднаглядовий об'єкт.

Технічний огляд

Комплекс робіт з контролю технічного стану, що здійснюється переважно з використанням неруйнівних методів, заснованих на різних фізичних принципах, і засобів вимірювальної техніки, номенклатуру яких встановлено організаційно-методичними документами та випробування устаткування, повне або часткове. Випробування проводяться у строк, у випадках та в обсязі, визначених нормативно-правовими актами з охорони праці, організаційно-методичними та експлуатаційними документами.

Технічний стан устаткування

Стан устаткування в певний момент часу і в певних умовах зовнішнього середовища, який характеризується значенням параметрів, установлених технічними та експлуатаційними документами.

Уповноважена організація

Визначений Держгірпромнаглядом України суб'єкт господарювання, діяльність якого не пов'язана з проектуванням, виготовленням, постачанням, придбанням, володінням, користуванням, монтажем, налагоджуванням, технічним обслуговуванням, ремонтом, реконструкцією, який має дозвіл Держгірпромнагляду України на проведення обстеження і фахівців, атестованих для випробування та експертного обстеження проведення під час інспектування необхідних контрольних випробувань устаткування.

4 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1. Після закінчення призначеного терміну служби технологічного транспортного засобу, встановленого експлуатаційними або нормативними документами, його подальша експлуатація припиняється до проведення експертного обстеження.

4.2. Введення технологічного транспортного засобу в експлуатацію після експертного обстеження здійснюється відповідно до порядку, встановленого нормативно-правовими актами з охорони праці, організаційно-методичними та експлуатаційними документами.

5 ВИЗНАЧЕННЯ ГРАНИЧНОГО (ПРИЗНАЧЕНОГО) СТРОКУ ЕКСПЛУАТАЦІЇ

5.1. Граничний строк експлуатації технологічного транспортного засобу обчислюється від дати введення в експлуатацію. У разі коли дата введення в експлуатацію невідома, граничний строк експлуатації технологічного транспортного засобу обчислюється починаючи з дати його виготовлення.

5.2. Якщо в експлуатаційній документації відсутній граничний строк експлуатації, то приймається строк експлуатації аналогічного технологічного транспортного засобу.

5.3. У разі відсутності відомостей про граничний строк експлуатації технологічного транспортного засобу, призначені терміни експлуатації встановлюються після відповідних розрахункових обґрунтувань аналізу проектної документації, але не можуть перевищувати значень наведених у табл. № 1.

6 ВИЗНАЧЕННЯ ЗАЛИШКОВОГО РЕСУРСУ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ЕКСПЕРТНОГО ОБСТЕЖЕННЯ

6.1. Експертне обстеження проводить експертна організація, яка має відповідний дозвіл Держгірпромнагляду України на виконання цих робіт.

6.2. Експертне обстеження проводиться з метою визначення технічного стану технологічного транспортного засобу, встановлення можливості, доцільності, умов і терміну подальшої безпечної експлуатації, встановлення необхідності проведення ремонту або реконструкції, виведення з експлуатації.

6.3. Експертне обстеження технологічного транспортного засобу проводиться у разі:

- закінчення граничного строку експлуатації;
- реконструкції (перебудови) або модернізації, якщо це обумовлено нормативно-правовими актами з охорони праці;
- аварії або пошкодження, спричиненого надзвичайною ситуацією природного чи техногенного характеру, з метою визначення можливості відновлення;

- виявлення під час проведення технічного огляду зносу, залишкової деформації, тріщин, інших пошкоджень складових частин та деталей, що перевищують допустимі значення.

В інших випадках експертне обстеження технологічного транспортного засобу проводиться у встановлені строки відповідно до вимог нормативно-правових актів з охорони праці або за ініціативою роботодавця.

6.4. Експертне обстеження технологічного транспортного засобу проводиться у кілька етапів:

- вивчення експлуатаційних, конструкторських (проектних) і ремонтних документів (у разі наявності). У разі відсутності експлуатаційних документів, потрібно виготовити їх заводом виробником або спеціалізованими організаціями які мають відповідний дозвіл Держгірпромнагляду України на виконання робіт з експертного обстеження;

- аналіз умов та режимів експлуатації;

- розроблення та узгодження програми робіт з експертного обстеження, що включає проведення огляду та ультразвукового, магнітного й інших видів неруйнівного контролю стану металу, наявності прихованих (внутрішніх) дефектів;

- випробування на міцність та інших видів випробувань, дослідження напружено-деформованого стану, що визначає критерії граничного технічного стану;

- перевірка можливості дотримання заходів, передбачених нормативно-правовими актами з охорони праці або організаційно-методичними чи експлуатаційними документами;

- здійснення розрахунково-аналітичних процедур оцінки та прогнозування технічного стану, що включають розрахунок режимів роботи;

- визначення залишкового ресурсу технологічного транспортного засобу на підставі перелічених вище процедур.

6.5. На підставі аналізу результатів проведених робіт з експертного обстеження, з урахуванням режиму роботи та проведення власником заходів щодо забезпечення безпечної експлуатації технологічного транспортного засобу, експертна організація визначає його залишковий ресурс, та готує технічне рішення щодо умов продовження строку безпечної експлуатації.

7 ВИЗНАЧЕННЯ СТРОКУ ПОДАЛЬШОЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ТЕХНІЧНОГО ОГЛЯДУ

7.1. Технічний огляд технологічного транспортного засобу проводить спеціалізована організація (крім первинного та позачергового, який проводить уповноважена організація у разі закінчення граничного строку експлуатації, аварії, спричиненої надзвичайною ситуацією).

7.2. Технічний огляд проводиться з метою визначення якості виготовлення, монтажу, ремонту, реконструкції і модернізації, умов та строку подальшої безпечної

експлуатації технологічного транспортного засобу, оцінки технічного стану складових частин, деталей або їх елементів, перевірки їх на відповідність технічним вимогам тощо.

7.3. Технічний огляд, що включає неруйнівний контроль на наявність внутрішніх дефектів, розподіляється на первинний, періодичний (черговий) і позачерговий.

7.3.1. Первинному технічному огляду, переважно зовнішньому, підлягає технологічний транспортний засіб перед введенням в експлуатацію.

7.3.2. Періодичний (черговий) і позачерговий технічний огляд проводиться у строки, що встановлені нормативно-правовими актами з охорони праці та експлуатаційними документами виробника і включає в себе обов'язкове застосування фізичних методів неруйнівного контролю найбільш навантажених деталей.

7.3.3. Позачерговий технічний огляд технологічного транспортного засобу проводиться у разі:

- введення його в експлуатацію після ремонту, реконструкції або модернізації;
- перерви в експлуатації більш як на 12 місяців;
- демонтажу та встановлення на новому місці;
- закінчення граничного строку експлуатації (із застосуванням видів робіт, що не використовувалися під час експертного обстеження);
- експлуатаційної чи деградаційної відмови, виявлення зносу (механічного або корозійного), залишкової деформації, тріщин, інших пошкоджень складових частин, деталей або їх елементів;
- аварії або пошкодження, спричиненого надзвичайною ситуацією природного чи техногенного характеру.

В інших випадках позачерговий технічний огляд технологічного транспортного засобу проводиться відповідно до вимог нормативно-правових актів з охорони праці або за ініціативою роботодавця.

7.4. Технічний огляд технологічного транспортного засобу проводиться у кілька етапів:

- вивчення експлуатаційних, конструкторських (проектних) і ремонтних документів (у разі наявності);
- аналіз умов та режимів експлуатації;
- проведення огляду;
- проведення візуально-вимірювальних процедур і неруйнівного контролю в обсягах, передбачених нормативно-правовими актами з охорони праці, організаційно-методичними та експлуатаційними документами;
- оцінка технічного стану;
- визначення умов та строку подальшої експлуатації.

7.5. На підставі аналізу результатів проведених робіт за п. 7.4 цього Положення, з урахуванням режиму роботи та проведення власником заходів щодо

забезпечення безпечної експлуатації технологічного транспортного засобу, організація, що проводила технічний огляд, визначає умови та строк його подальшої експлуатації.

7.6. Після закінчення технічного огляду фахівець, який його провів, робить відповідний запис у паспорті технологічного транспортного засобу про результати технічного огляду, дозволені параметри експлуатації і строк наступного технічного огляду, скріплюючи запис підписом і печаткою.

7.7 У разі проведення позачергового технічного огляду технологічного транспортного засобу уповноважена організація розробляє регламент технічних оглядів на подовжувальний строк безпечної експлуатації.

8 ПАСПОРТ

Згідно постанови КМУ № 687 від 26.05.2004 р., після закінчення технічного огляду фахівець, який його провів, робить відповідний запис у паспорті технологічного транспортного засобу про результати технічного огляду, дозволені параметри експлуатації і строк наступного технічного огляду, скріплюючи запис підписом і печаткою.

Якщо ці дані неможливо відобразити в паспорті (або паспорт відсутній), оформлюється новий паспорт.

Паспорт складається після експертного обстеження експертною організацією, яка має дозвіл Держгірпромнагляду України на проведення експертного обстеження.

Форма паспорту повинна відповідати вимогам ДСТУ ГОСТ 2.610:2006.

№ з/п	Найменування технологічного транспортного засобу	Граничний строк служби (років)
1	Великотоннажні та інші автомобілі	12*
2	Автогрейдера (автоскрепера)	12
3	Навантажувачі фронтальні	12
4	Трактора колісні (у тому числі з навісним обладнанням)	12
5	Трактора гусеничні (у тому числі з навісним обладнанням)	12
6	Екскаватори колісні (з об'ємом ковша до 4 м ³)	12
7	Екскаватори гусеничні (з об'ємом ковша до 4 м ³)	12
8	Вилочні навантажувачі (у тому числі зі змінним вантажозахватним обладнанням)	12**
9	Електронавантажувачі (електрокари, електросамоскиди)	8**
10	Машини на спеціальному самохідному шасі (машини спеціального призначення)	12
11	Дорожньо-будівельна техніка	14
12	Причепи (напівпричепи або інші причіпні транспортні засоби), у тому числі автомобільні, тракторні причепи і напівпричепи; розкидачі; вагони-гуртожитки; електростанції причіпні; дизель-генератори причіпні; цистерни причіпні; зварювальні агрегати причіпні; компресори причіпні, причіпна спецтехніка	14

Примітки:

*- для визначення граничного строку експлуатації великотоннажного автомобіля користуватися ГОСТ 30537-97 або таблицею – що настане раніше;

** - для визначення граничного строку експлуатації навантажувача користуватися ОМД 33497324.004-2010.